

N:r 37.

Stockholm, 14 september 1906.

1:a ärg.

Prenumerationspris:

1/4 år 3 kr., 1/2 år 2.25 kr., 3/4 år 1.75 kr.,
1 år 1 kr. (postarvodet inberäknadt).

Prenumeration sker

såväl i landsorten som i Stockholm &
närmaste postanstalt.
Lösennummerpris: 5 öre.

Byrå: Observatoriegatan 22, Sthlm.
Allm. telef. 162 62.

Utgåfningsstid: hvarje fredagsmorgon.

Postadress:

För notiser och annonser: Observatorie-
gatan 22, Stockholm, för artiklar m. m.:
Redaktionen af Sveriges Vål, Tärna.

Redaktion:

Teodor Holmberg (ansvarig utgivare)
och Cecilia Bååth-Holmberg.

Red.-sekreter.: Fil. kand. Maria Ronge.

Stockholm 1906,
Victor Pettersons A.-B. Boktryckeri.

Annonspris:

10 öre för en millimeters höjd på enkel
spalt. Födelse-, förlofning- och vigsel-
annons 1 kr., dödsannons 2.50 kr.

Annons bör vara inlämnad
senast onsdags middag för att inkomma
i veckans nummer.

Ett folkbildningsprogram.

(Hälsningstal vid folkhögskolemötet i Jön-
köping den 29 augusti 1906.)

Vi äro församlade å en plats, som omstrålas af dyrbära minnen i den svenska folkhögskolans historia, ty här i Jönköping hölls 1877 det första svenska folkhögskolemötet, efterföljdt 1883 af ett annat. Ännu äro vi kvar några, både män och kvinnor, som erinra oss dessa dagar från både folkhögskolans och vår egen pedagogiska ungdomstid, som, om den ej ägde den mångpröfvade erfarenhetens rika innehåll och vida rundblick, dock uppbars af en oegen-nyttig, jag vågar säga brinnande hän-gifvenhet för folkhögskolans ädla idé och betydelsefulla uppgift. Denna den äldre lärarestammens kärlek har — jag vet det — varit i stånd att under de 30 år, som snart förgått sedan det första Jönköpingsmötets dagar, framdrifva den svenska folkhögskolan till en lika glädjande som mångsidig utveckling, både inåt och utåt.

Må denna hängifvenhet öfverlämnas som det äldre släktledets bästa arf åt det yngre lärareledet, hvilket, det önska och hoppas vi, helst må öfverträffa sina föregångare och vinna åt ungdomens högskola vida vackrare och större segrar, än som varit de äldre beskär-da!

Att den svenska folkhögskolan vuxit i yttre mening, är synligt för alla, som i någon mån minnas, hur hon tog sig

ut, då hon under sin första tid »hys-tes in uti halmtäckt hus», och hur hon nu ter sig.

Antalet folkhögskolor närmar sig med starka steg 40-talet, visserligen mycket för litet i jämförelse med vårt folks antal och ungdomens behof, men dock betecknande en stadig framväxt.

Elevsiffran har stigit: en stamtrupp af bättre utbildade medborgare och arbetare utgår undan för undan från våra ljusa lärosalar till det väntande lifvet.

Statsanslagen hafva förkofrats, både de, som skänkas skolorna, och de som tillfalla mindre bemedlade elever, och detsamma gäller de med många folkhögskolor förenade landtmannaskolorna, hvarigenom hela vår institu-tions styrka vuxit.

Skolorna hafva blifvit allt bättre för-sedda med vackra och ändamålsenliga lokaler för sina olika behof.

Nya uppslag i själfva undervisnin-gen nafva skett i flera riktningar och på skilda ställen, både med hänsyn till de manliga och de kvinnliga folkhög-skolorna.

Men den största frågan blir nu som förr alltid den: ökas den svenska folk-högskolans förmåga att utveckla sig inåt, i själfullhet och andlig kraft, så att hon djupt kan påverka de unga och på det sätt öppna lifsblicken, att deras lust stegras att energiskt lefva och att med ädelt syfte tjäna sitt folk? Växer vår skola i förmåga att dana person-ligheter, att förädla och stärka de ungas karaktärer, ty detta måste ju vara hufvudmålet, icke att ge ungdomen ett

tunnt extrakt af det sväfvande och mångskiftande, som kallas kultur.

Ty när man i prässen, i föredrag, äf-ven i skolredogörelser o. s. v. ordar om kultur, så får man i regeln väl liten upplysning om *hvilken* kultur, som åsyftas. Ofta nog — fast i vår kår än-nu ganska sällan — märker man att det är hufvudstädernas estetiskt färga-de kultur, som synes vara det tjugande målet, men som icke sällan visar sig vara i alltför nära släktskap med bo-hèmeuppfattningen från Paris, Köpen-hamn, Stockholm. Den har en *ten-dens* dit, så fort den saknar ett fast etiskt underlag. Denna kultur vill göra *skönheten* till lifvets bärande makt i stället för *viljan till det goda*. Den talar om en »ny sedlighet», *och* mell-vinnas, men vid äfven ett yttre framst-rande märker man, att denna är i sak blott gammal osedlighet, som det gäller att erotiskt förgylla. De vidt utro-pade »Lifslinier» t. ex., som påstås vara riktlinier för en växtkraftig kultur, torde snarare markera vägen bakåt mot den egoism och den otämnda sinn-lighet, ur hvilken vårt släkte mödosamt alltjämt söker höja sig, främst genom den kristna religionens makt.

Jag tror, att om man genomläser de stadgar, som gälla för våra folkhögsko-lor, skall man finna, att hvad dessa mer eller mindre tydligt alla vilja be-tona som skolornas högsta mål och egent-liga syfte är att *främja en kultur, som hvilat på evangelisk grundval och som gör ungdomen duglig för medborgerligt arbete i vårt lagbundna samhälle*.